

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

5. An Episcopus existens in peccato mortali, si Sacramentum
Confirmationis in eodem tempore, v. g. centum personis conferat,
committat centum peccata mortalia? Ex quo infertur idem esse dicendum
de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

fiat, Et art. 8. ait: Sacros Ordines conferre nullus debet Episcopus nisi confirmatis. Quamquam, si oppositum fieret, asseverare non audeam esse peccatum mortale. Illum sequuntur Navarrus cap. 22. num. 9. & alij recentiores, qui & dicunt, Episcopum non peccare mortaliter ordinando non confirmatum; aut etiam antequam ipse confirmatus sit, Confirmationem, aut Ordines conferendo. Et ad verba Concilij Tridentini respondent, ibi nihil præcipi iniciandis, sed præferibi Episcopis, quid facere debeant; quamvis, nec stricta aliqua obligatio imponatur: quia nullum est verbum, quo strictum præceptum iudicetur. Ita ille. Et quidem hæc omnia satis probabiliter dicta sunt.

2. Unde omnia superius dicta à Magistro Serra, confirmat contra Tannerum Pater Granado in 3. part. controv. 5. tract. 4. disp. 1. num. 8. ubi sic ait: [Dubitari potest, an aliquo præcepto teneatur suscipere Confirmationem, qui prima tonsura, & potiori jure; minoribus, aut majoribus Ordinibus iniciandus est: Tannerus supra existimat, esse grave peccatum, ac proinde peccare lethaliiter eum, qui, antequam confirmetur, initiatur prima tonsura. Probatur primò autoritate Tridentini sess. 23. de reformat. cap. 4. id præcipientis: Prima (inquit) tonsura, non iniuntur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edoceri non fuerint. Quod cum sit materia gravis, obligat sub mortali. Probatur secundò: quia qui initiatur; eo ipso ascendunt ad gradum sublimem in Ecclesia, eorundem munus est alios in fide roborare: ergo graviter delinquant, si non recipiant Sacramentum, virtute ejus confortetur hoc robur.

3. Melius tamen Suarez in fine sess. 1. cum Soto, Victoria, & Navarra docet, hoc non esse peccatum, saltem mortale. Imò, & Agidius Coninch, si attentè legatur, putat nec esse peccatum veniale; quòd certè mihi sufficienter probabile videtur, quia nullum extat præceptum non solum grave, sed nec leve. Si enim aliquod extaret, maxime illud ex argumentis Tannerii colligeretur. Sed ex illis nullum colligi probatur: quia in primis ex Tridentino non colligitur præceptum grave, cum nulla ibi sint verba, quæ dicta in materia de Legibus, indicent gravem obligationem; nec ulla gravis poena infligitur; sed simpliciter dicitur, ne id fiat. Nec est, cur res ista ex se gravis censeri debeat, ut contendit Tannerus. Nec colligitur præceptum leve: quia, ut optime notat Agidius, Tridentinum ibi loquitur cum Episcopis, & eis præcipit, ne conferant primam tonsuram non confirmatis; non verò ipsis, qui illam susceperunt sunt. Unde peccabit Episcopus admittens non confirmatum, quamvis non nisi venialiter: sed, qui initiatur nullum peccatum committit.

4. Deinde ratio Tannerii non urget: quia, qui initiatur, possunt docere, & roborare alios suis sermonibus, hortationibus, & orationibus; & consequenter non obligantur recipere Confirmationem, ut alios roborent.

5. Postremo docent communiter iidem Authores, quamvis contra sentiat Tannerus, non peccare lethaliiter Episcopum, qui, cum non sit confirmatus, alios confirmat, aut ordinat. A peccato autem veniali illum excusare non audeo: quia nonnulla ordinatio, & indecentia est ministrare hoc Sacramentum ex officio, & illud nolle suscipere; teneque ex Tridentino supra, nullum ad-

mittere ad primam etiam tonsuram, qui non sit confirmatus, & tamen nolle confirmari.] Huculque Granado, cui adde novissime Patrem Lessium in 3. part. 9. 72. art. 8. dub. 2. n. 32. ubi docet non videri obligationem sub peccato mortifero, ut is, qui ordinatur, aut etiam qui confert hoc Sacramentum; sit confirmatus.

6. Puto tamen, Episcopum non confirmatum, & ordinandum, debere confirmari, non enim à peccato veniali excusari potest Episcopus non confirmatus; si Sacramentum Confirmationis admittret: neque quis non confirmatus recipiens primam tonsuram, & Ordines, ut * alibi probatum est.

* Alibi in omnibus Ref. & §§. annotationum hujus Ref.

RESOL. V.

An Episcopus existens in peccato mortali, si Sacramentum Confirmationis in eodem tempore v. g. centum personis conferat, committat centum peccata mortalia?

Ex quo inferitur idem esse dicendum de Confessario in peccato plures confessiones eodem tempore excipiendo.

Et quid de Sacerdote ministrante Eucharistiam in peccato?

Et an laicus in peccato mortali ministrans Eucharistiam in necessitate moribundo non peccet, sicuti non peccaret, si ministraret Baptismum in peccato?

Imò, neque Sacerdos in extrema necessitate baptizans in peccato mortali non peccat.

Et an, qui ministrat Sacramentum in peccato, committat duo peccata, unum omissionis, quia non conteritur, alterum commissionis, quia indignè ministrat?

Et quid de Subdiacono, & Diacono canentibus Epistolam, & Evangelium ex consuetudine in peccato: an peccent mortaliter, vel tantum venialiter? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. § 8.

§. 1. Affirmativè respondeo, sicuti Confessarius in peccato mortali existens, si in eodem tempore centum personas absolueret, centum committeret peccata. Non nego tamen, probabiliter sustineri posse, Episcopum in tali casu unum tantum peccatum committere: nam, licet illa ministraciones Sacramenti sint numero distinctæ; tamen, quia successivè ministrantur, videntur collatae per modum unius, ita ut unum constituant peccatum mortale in genere moris, sicuti probabiliter sagundez, & alij à me alibi citati asserunt, Confessarium plures confessiones eodem tempore excipiendo, unum solum peccatum committere. Affirmativè tamen sententia, ut dixi, ego adhæreo.

2. Hinc à fortiori dicendum est, ministrantem Eucharistiam pluribus in peccato mortali, non committere plura peccata: imò ego absolute assero, ministrantem Eucharistiam in peccato mortali, non peccare mortaliter. Sed hanc sententiam novissime nominatim contra me acriter impugnat Bordonus in consil. Regul. tom. 2. resol. 64. num. 13. [Quia, ait ipse, Sacerdos ad id munus est consecratus, & deputatus per Ordinem sacerdotalem, per quod in ipsa Ordinatione recipit gratiam, in finiendo Sacerdotem in administratione omnium Sacramentorum debere esse in gratia, ut sanè illa tractare possit. Et quia collatio Eucharistiae non est actio minus sancta, & minus excellens actio-

Alibi infra in tr. 7. ex Ref. 27. §. Nec obstat. & in Ref. 42. & in multis aliis eorum annotationum. Et sup. contento in hoc §. 2. H. ne. in tom. 2. tr. 2. Ref. 5. & in multis aliis ejus annot.

INTON. Opera Tom. I & II

nibus aliorum Sacramentorum : ergo, sicut ministrantes alia in peccato mortali peccant mortaliter ; ita & Eucharistiam conferentes conscij peccati mortali graviter ledunt animam suam. Et quia Sacerdos in collatione hujus Sacramenti ministerialiter concurrat ad gratiam sacramentalem, sicut in aliis : Doctores ergo cum S. Thoma *part. 3. quest. 64. art. 1. & 5.* simpliciter, & indistinctè probant Sacramenta conferri à ministris Ecclesie, qui ministerialiter concurrunt ad gratiam sacramentalem. Et quia simpliciter illud tangens in peccato mortali peccat venialiter, ut dixit Paludanus in 4. *dist. 5. quest. 2. concl. 3.* cum Suarez in *part. 3. de Sacram. Euchar. disp. 72. sect. 4.* Ergo à fortiori illud tangens cum administratione peccat plusquam venialiter. Demum cum inter alia Sacramenta id sit excellentissimum, & præstantissimum, continens ipsum Christum, autorem omnium Sacramentorum, cum omni reverentia, munditia, & puritate conscientie, & animæ fidelibus dispensandum est : ergo, qui illud administrat in peccato mortali, fugitur hoc munere cum magna irreverentia, & immunditia, consequenter peccat mortaliter ; ex majore etenim perfectione Sacramenti arguitur major imperfectio in ministro dispensante in peccato mortali.] Ita Bordonus, qui pro sua sententia plures Doctores adducit, quibus ego addo Castr. Palaum *tom. 4. tr. 19. disp. unic. punct. 5. n. 12.* Præposit. in 3. *part. quest. 64. art. 6. dub. 1. n. 35.* Franc. de Lugo *tract. de Sacram. in gen. c. 2. q. 5. n. 40.* Mercer. de *Sacram. q. 64. art. 6. dub. 1. n. 8.* Granad. in 3. *part. contr. 3. tract. 5. disp. 5. n. 12.*

3. Sed ego non recedo à sententia, quam docui, & præter Vasquez, qui fuit ingeniorum Phœnix, & alios * *alibi* à me adductos, nostram sententiam tenet ex Patribus Dominicanis Magister Serra in 3. *part. D. Thoma. q. 64. art. 6. dub. 1.* ubi sic ait : [Mihî tamen cum plerisque asserendum videtur, per actionem sacramentalem intelligendam esse eam, qua conficitur Sacramentum. Ex quo colligo primo, illum, qui ministrat Sacramentum jam confectum ; ut Sacerdos, qui alios communicat, Hostiam consecratam eis conferendo ; non peccare mortaliter, etiamsi in peccato mortali id faciat : quia tale ministerium non est actio sacramentalis, hoc est, confectiva Sacramenti ; imò nec propriè, & in rigore constituit ministrum Dei, cum sic ministrans non sit causa instrumentalis gratiæ, sed solum se habeat ut conditio, & ut applicans Sacramentum ad conferendam gratiam.] Ita ille, cui adde Amicum in *Cursu Theologico, tom. 7. disp. 9. sect. 1. n. 8.* Quia, ait ipse, quamvis actio ministrandi Eucharistiam applicet Sacramentum, quod est sanctificativum subjecti ; per se tamen non integrat unum cum actione per se sanctificativa subjecti. Idem etiam tenet Hurtado de *Sacram. in gen. disp. 4. diff. 9.* & Caspenf. in *Cursu Theol. tom. 2. tr. 21. disp. 5. sect. 3. n. 31.* Dico igitur, Sacerdotem existentem in mortali non peccare mortaliter, si Eucharistiam jam confectam, & consecratam ministrat alicui extra Missam, communicando, v. g. alicui, aut dando alicui Viaticum : quia, licet ministrare Eucharistiam per se pertineat ad potestatem characteris, & ad ministrum ex officio ; non tamen est actio sacramentalis gratiæ causativa deferre Sacramentum, & illud dare : minister enim in tali casu non est per se causa gratiæ, sed solum se habet, ut conditio sine qua non, seu, ut causa applicans activa passivis. Nam, ut bene notat Vasquez *disp. 136. c. 30.* in aliis Sacramentis ex ministro, & Sacramento unum conficitur instrumentum Dei ad sanctificationem : at

verò ex ministro deferente Sacramentum Eucharistie antè consecratum, & ex ipso Sacramento, non fit unum instrumentum : & ita Sacerdos, licet quando conficit Sacramentum, peccat mortaliter, si non existat in gratia ; non tamen quando solum se habet ut deferens. Concedo tamen, sententiam Patris Bordonii, & aliorum esse satis probabilem.

4. Ex his etiam à fortiori inferitur in sententia probabili Doctorum asserentium, posse laicum in extrema necessitate ministrare moribundo Eucharistiam, si hoc efficiat in statu peccati mortalis non peccare mortaliter, sicuti non peccaret, si ministraret Baptismum in peccato mortali, tempore necessitatis. Imò ego puto, in tali casu neque Sacerdotem baptizantem in extrema necessitate cum peccato mortali peccare mortaliter : quod olim docui, & docet novissimè Lessius in 3. *part. quest. 64. art. 6. dub. 1. n. 11.* Licet negativam sententiam doceat Castr. Pal. *tom. 4. tract. 18. disp. unica, punct. 5. num. 10.* Quia Sacerdos, ratione consecrationis, deputatur ad quorumbilibet Sacramentorum dispensationem ; ac proinde quocumque, & quomodocumque ministrat, ministrat ex officio. Si enim, cum solemniter baptizat, censetur esse Minister publicus ab ipsa Ordinis susceptione deputatus ; etiam cum absque solemnitate ob occurrentem necessitatem baptizat, debet censeri publicus Minister, & ex officio ad id deputatus : quia Baptismus solemniter à privato solum differt in caeremoniis, & ritibus ab Ecclesia institutus. Ergo, si Sacerdos ex vi suscepti Ordinis consecratur ad ministrandum Baptismum solemniter : & ad ministrandum privatè consecratur, neque ex vi consecrationis unum præ alio spectari potest, alias solemnitas à jure divino esset. Sed, licet hæc omnia probabiliter dicta sint, nostra sententia probabilitate non caret. Et hanc sententiam, præter Lessium, & alios, docet etiam Joan. Wiggers *sibi infra, concl. 2. n. 25.*

5. Et tandem, si quis quærat, an qui in peccato mortali administrat Sacramentum, committat duo peccata ; unum omissionis, quia non conteritur ; alterum commissionis, quia indignè administrat. Respondetur, unicum esse peccatum commissionis : quia tunc non est absolute præceptum peccandi, sed tractandi dignè Sacramentum : proinde omissionis penitentia non habet per se suam malitiam, sed est tantum circumstantia actus mali. Et ita docet Mercerus de *Sacram. q. 64. art. 6.* & alij.

6. Nota hic obiter, Lessium *sibi supra num. 10.* & alios docere, Diaconos, & Subdiaconos canendo Epistolam, & Evangelium in statu peccati mortalis per longum tempus, & ex consuetudine, & cum intentione frequenter ministrandi, peccare quidem mortaliter : nam illud objectum ita sumptum satis grave videtur, & illa consuetudo, vel propositum oriri videtur ex quodam contemptu formali, seu virtuali. Sed hoc mihi non placet, sicuti non placet Patri Francisco de Lugo de *Sacram. in genere, cap. 2. quest. 6. num. 51.* Quia velle sæpius peccare venialiter non constituit mortale, nisi quando ratione læsionis illata, vel alia simili causa, materia violationis continuatur, ut contingit in furtis minimis, in cæstionibus parvis intra diem jejuniij, vel similibus, quod non evenit in præsentî. Nam actus isti planè separantur inter se, nec relinquunt effectum post se, ratione cujus prior coalescat cum posteriori. Porro contemptum virtualem non facere de veniali mortale, censet Vasquez : Coninch verò negat, hic reperiri contemptum virtualem, aut implicitum ; sicut non includitur

* Alibi in Ref. not. præteritæ, &c.

Sup. hoc p. mo pro la. co in tom. 1. tr. 1. ex Ref. 67. in principio, & in 5. ult. &c. Et pro Baptismo magis late supra in tr. 1. Ref. 43. & pro Sacerdote ibi in Ref. 42. & in aliis eorum annot. tionum.

Quamvis non pleb. sup. hoc lege tamen supra in tr. 1. Ref. 10. & aliterus Ref. eius primæ annot.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 1. in Ref. 118. & in alia Ref. de veris ejus annot. primæ.

dicitur in frequentatione mendacij jocosij, vel verbi otiosi, similive venialis culpa: non enim apparet hic major ratio, quam in alijs. Unde concluditur Diaconum, & Subdiaconum in mortali exercentes sua ministeria solemniter, & frequenter, solum peccaturos venialiter contra naturale preceptum.

7. Imo pater Vasquez in 3. part. disputat. 136. cap. 4. mon. 4. putat Diaconum, & Subdiaconum cantantem Epistolam, & Evangelium in peccato mortali, neque venialiter peccare. Quia nullum peccatum, etiam veniale, dari potest; quin sit contra preceptum aliquod, ut ipse tradit 1. 2. disputat. 143. cap. 3. Cum ergo non detur hic preceptum, nullum erit peccatum. Confirmat: quia, si peccatum aliquod committeretur, non esset veniale, sed mortale, cum materia sit gravis, alioquin Diaconi, vel Subdiaconi suspensi, vel excommunicati non peccarent mortaliter, exercendo solemniter actum Ordinis sui, nec incurrerent irregularitatem, quod nullus concedet. Sed melius docet Coninch. de Sacrament. quest. 34. art. 6. n. 38. & 39. Lugo, & alij, in tali casu Diaconos, & Subdiaconos committere peccatum veniale irreverentiae contra naturale preceptum sancte tradendi res, & actiones sacras: quod alij communiter supponunt, & mihi sit verosimilius. Consonat sanctus Thomas in 4. distincti. 5. quest. 2. art. 2. quest. 4. dicens, quod quicumque in peccato mortali se ministrum exhibet Ecclesiae in quocumque spirituali, peccat. Non desunt tamen Doctores, ut Joannes Uvigers in 3. part. Divi Thome 2. q. 64. artic. 6. conclus. 5. num. 30. & alij firmantes, quod Diaconus in statu peccati mortalis solemniter cantans Evangelium, & ministrans in Sacrificio Missae, committit peccatum mortale: quod & de Subdiacono in tali statu cantante Epistolam, & solemniter ministrante videtur quoque dicendum. Sumitur ex D. Thoma in 4. dist. 24. art. 3. & docent Angelus verb. Clericus, 8. Sylvester verb. Clericus, 2. Cajetanus 2. 2. quest. 2. art. 2. Victoria de ministerio Baptismi, quest. 29. Et ratio assignari potest: quia peculiariter sacramentali consecratione ad hoc munus sunt deputati, & in se ministerium magnum est: quia valde accedit ad ipsum Sacrificium; praesertim ipsius Diaconi, qui etiam cum Sacerdote tenens ejus brachium, aut pedem Calicis, simul praesentat, & offert materiam Sanguinis Domini, secundum eam rationem, qua mox in Sanguinem Christi mutanda est. Unde haec actio specialis reverentia est digna. Quare de Diacono conclusio est certior, quam de Subdiacono: nam & de Diacono scribit Apostolus 1. ad Timoth. c. 1. Hi autem probentur primum, & sic ministrant, nullum crimen habentes. Sed his non obstantibus, non est recedendum a communi sententia Doctorum asserentium, ut diximus, Diaconos, & Subdiaconos Epistolam, & Evangelium cantantes in peccato mortali, tantum peccatum veniale committere.

RESOL. VI.

An sit de necessitate Sacramenti, ut unctio in Confirmatione adhibeatur ab Episcopo in fronte?
Et an peccet mortaliter Episcopus, si saltem talem unctioem non faciat in fronte, & efficiat Sacramentum nullum?
Et an etiam de necessitate Sacramenti sit adhibenda praedicta unctio immediatè manu propria Episcopi,
Tom. I.

nullo medio instrumento, & in figura Crucis? Ex part. 9. tr. 8. & Misc. 3. Resolut. 30.

§. 1. **N**egativam sententiam docuit Martinus Ledesma in 4. sent. tom. 1. q. 13. art. 12. ubi sic ait: [Nota, quod puto non esse de substantia Sacramenti Confirmationis, ut in fronte conferatur; sed teneret factum, esto, in alia principali parte conferretur: peccaret tamen Episcopus, qui ritum Ecclesiae mutaret.] Ita ille, & post illum ex eadem Religione Victoria in Summa de Confirmat. q. 18.

2. Sed Viri doctissimi in hoc fecerunt lapsi sunt: nam Episcopus, non solum peccaret mortaliter, sed efficeret Sacramentum nullum, si frontem confirmandi non ungeret. Et idem sententiam Ledesmae, & Victoriae omnino falsam, & plusquam temerariam, imò oppositam existimat de fide Basilii Poncet in sua doctissima praefatione de Sacram. Confirmat. part. 2. cap. 5. n. 5. Probatur manifestè ex usu Ecclesiae ab antiquis Patribus comprobato, praecipue Tertulliano lib. de praescrip. c. 40. Dionysio de Ecclesiast. hierarch. cap. 2. part. 2. Cyril. Hierosolymit. catechesi. 3. & 4. mystagogica. Gregorio Turonensi lib. 2. de gestis Francor. cap. 31. Augustino Psal. 141. super illa verba: In via hac, qua ambulabam. Sed praecipue id constat ex Innocentio III. in cap. unico de Sacra Unctione, & ex Concilio Florent. Decreto de Armenis, declarante hujus institutionis rationem: [Ideo in fronte (inquit Concilium) ubi verecundiae sedes est, confirmandus inungitur, ne Christi nomen confiteri erubescat, & praecipue Crucem ejus, qua Judaeis est scandalum, gentibus autem stultitia, secundum Apostolum. Propter quod Crucis signo signatur.] Et licet antiqui Patres expressè non dixerint, hanc in fronte signationem esse essentialem; satis id indicantur abique ulla varietate convenientes, ita faciendam esse. Praeterquam quod eodem modo requirunt unctioem in fronte, ac in figura Crucis: sed unctioem in Crucis figuram reputant essentialem; ergo etiam in fronte reputare debent. Denique, ex fine hujus Sacramenti, qui est ad confirmandum Christum abique ulla erubescencia, & timore, non leve argumentum desumitur, ad probandum unctioem in fronte necessariam esse hujus sacramenti valori. Et ita tenet D. Thomas in 3. part. q. 72. art. 9. & tradunt, pluribus relatis. Suarez q. 72. art. 4. disputat. 33. sect. 3. in medio. Coninch. art. 3. dub. 1. conclus. 5. n. 53. Layman lib. 5. Summ. tract. 3. c. 2. n. 4. circa finem.

3. Nota tamen, quod licet sit essentialis, ut ea unctio fiat in fronte, ita ut si in ea non fiat, nullum sit Sacramentum Confirmationis: at non est essentialis, ut fiat in sola fronte, sed possunt etiam ungi. Chrismate aliae partes, & sensus corporis juxta diversas Ecclesiarum consuetudines. Haec pars constat manifestè ex recepta consuetudine Ecclesiae Graecae à primis temporibus, & approbata ab Ecclesia Romana, juxta quam consuetudinem non solum frons baptizati, sed & aliae partes corporis inunguntur, cum hoc Sacramentum ministratur. Id convincitur primò ex Concilio II. generali, quod est Constanti-nopolitanum I. Can. 7. ubi statutum est, quosdam Haereticos à certis quibusdam haereticis ad Ecclesiam redeuntes recipiendos, & obfignandos sancto Chrismate in fronte, oculis, naribus, & ore, & auribus. In quibus verbis planè de Sacramento Confirmationis sermo est: Graeci enim quemadmodum in sacro Fonte baptizandos in aquam tra-

Sup. hoc quamvis non plenè & distinctè, lege camen § ult. Ref. seq. & supra ex Resol. 3. § For. matio.

Sup hoc etiam cursum infra in § ult. hujus Res. ad lin. 6 & in alijs ejus non

INTON
Opera
Tom. I. II
E III